

Oslovski kašel (pertusis), ki ga imenujemo tudi bolezen stotih dni kašlja, je resna nalezljiva bolezen dihal, ki je posebej nevarna za dojenčke in majhne necepljene otroke. Običajno ga povzroča bakterija *Bordetella pertussis*. Za bolezen so značilni močni, dolgotrajni napadi kašlja, ob katerih lahko pride do prenehanja dihanja.

Okužba se širi kapljično s kašljanjem, kihanjem ali govorjenjem, najbolj v fazi, ko ima otrok izražene le prehladne znake, to je še pred pojavom značilnega kašlja.

Kako bolezen preprečujemo?

Oslovski kašel preprečujemo s **cepljenjem**. Pomembno je, da se cepijo že nosečnice in s prenosom protiteles preko posteljice zaščitijo dojenčka že takoj po rojstvu. S cepljenjem dojenčkov začnemo v starosti 3 mesecev. Cepljenje ne prepreči vseh okužb, a ublaži potek bolezni in prepreči hude okvare in smrtne izide.

Kako bolezen poteka?

Bolezen poteka v treh fazah:

1. Prehladna faza ni izrazita in traja 1–2 tedna. Kaže se z vodenim izcedkom iz nosu, včasih z rahlo povišano temperaturo.

2. Faza kašlja (2–6 tednov): pojavijo se značilni napadi zelo dražečega kašlja, med katerimi otrok težko pride do sape in lahko pomodri. Po napadu pogosto sledi glasen piskajoč vdih (ki spominja na oslovski rig), lahko tudi bruhanje. Napadi so na vrhuncu bolezni lahko zelo pogosti in so pogostejši ponoči. Pri dojenčkih lahko pride do “tihih” napadov brez kašlja, ko dojenček ne more vdihniti zaradi krča sapnice. Med takšnimi napadi otrok postane bled ali moder, lahko pride do motnje srčnega ritma, epileptičnih krčev in trajnih okvar možganov zaradi pomanjkanja kisika.

3. Faza okrevanja (nekaj tednov do mesecev): napadi kašlja postajajo manj izraziti, ob dodatnih okužbah dihal pa se znova lahko poslabšajo.

Najtežje bolezen poteka pri dojenčkih, otrocih s kroničnimi boleznimi dihal (npr. astmo), nosečnicah in starejših osebah.

Kako zdravimo?

Antibiotiki so učinkoviti le v zgodnji fazi bolezni, ki pa jo pogosto spregledamo, ker še ni značilnih napadov kašlja. Ko se razvijejo tipični napadi kašlja, lahko z antibiotičnim zdravljenjem le skrajšamo kužnost, napadov kašlja pa ne moremo ublažiti.

Kako postopamo doma?

Pri otroku poskrbimo za:

- zagotavljanje mirnega okolja,
- izogibanje draženju žrela,
- hranjenje s pogostimi manjšimi obroki in mehko hrano,
- zadostno pitje tekočin (večkrat po malem).

Med napadi dojenčka privzdignemo na posteljici v polsedeč položaj in ga držimo čim bolj pri miru, ga ne trepljamo in ne sesamo sluzi iz ust ali nosu.

Kdaj k zdravniku?

- Če dojenček ni cepljen in kašlja v napadih,
- če otrok več dni kašlja in se kašel slabša,
- če kašel poteka v napadih, z dušenjem, pomodrevanjem ustnic,
- če po napadu kašlja sledi piskajoč vdih ali občutek nezmožnosti vdihavanja,
- če ima otrok ob kašlju težave s hranjenjem,
- če otrok ni cepljen in je bil v stiku z osebo, ki preboleva oslovski kašel.

Gradivo je informativne narave in kot tako namenjeno izključno splošnemu informiranju. Gradivo ne more nadomestiti pregleda pri zdravniku. Opisane informacije so splošne narave in morda niso primerne za vsak posamezen primer. V primeru nejasnosti ali vprašanj se posvetujte s svojim zdravnikom, v primeru nujnih stanj vedno pokličite 112. Gradivo temelji na smernicah, veljavnih v maju 2026. Pregledali so ga pediatri in zdravniki, ki obravnavajo otroke in mladostnike. Avtorji gradiva ne zagotavljajo, da so informacije vedno popolne, popolnoma posodobljene ali primerne za vsak klinični primer. Prav tako ne prevzemajo odgovornosti za kakršnekoli posledice, ki bi lahko nastale zaradi uporabe navedenih informacij. Uporaba gradiva je na lastno odgovornost.